

Mile Boban

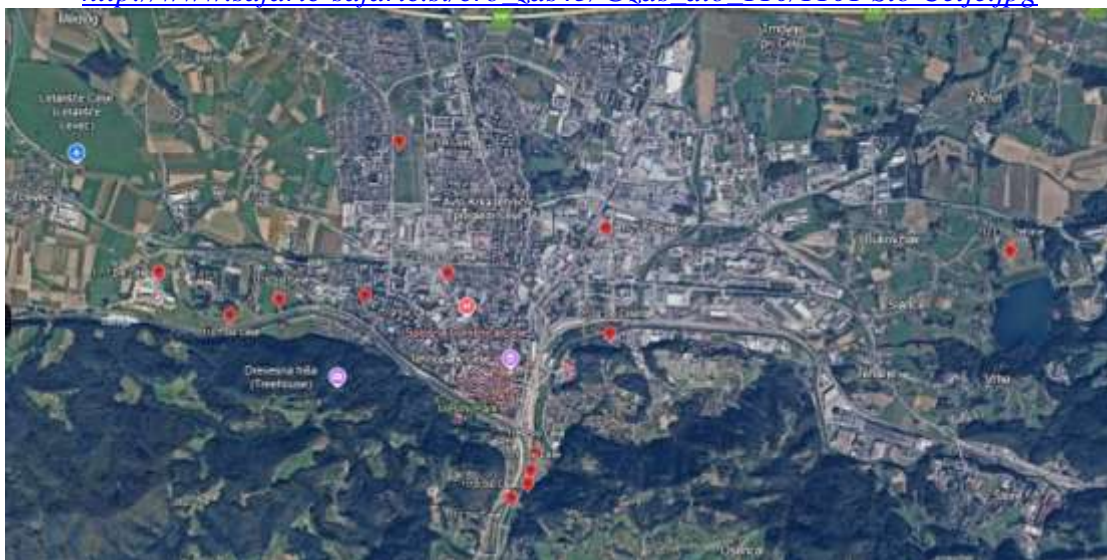
OD IVAN PLANINE DO BLEIBURGA (11. dio)

http://www.safaric-safaric.si/zds@@@/Zzx_POVEZNICE.htm
 UVOD U OPIS – “OD IVAN PLANINE DO BLEIBURGA” – DRINA br. 2 1963. (2.dio) – Otporaš
<https://otporas.com/uvod-u-opis-od-ivan-planine-do-bleiburga-drina-br-2-1963-2-dio/>

CELJSKA ZAPREKA - dne 9. svibnja 1945

Celjem, opisanim terenom u uvodu, kao čvorištem putova i raskrslom trebao je hrvatski zbjeg proći. Glavno mnoštvo zbjega približavalo mu se toga dana, da sutra pokuša proći. Prednji dio glavnog mnoštva, t. j. skupine, koje su pošle iz Zagreba 6. svibnja ili nešto kasnije, te se brzo kretale kao jedna četvrtina glavne skupine od 200.000 osoba, prošao je toga dana Celjem dosta dobro. Putovi prema celju i samim Celjem bili su s dosta uznemiravanja i zapreka, no do većih okršaja nije došlo. Ipak su i ta časovita ugrožavanja od strane partizana ponukala neke skupine, već prije spomenute pod zajedničkim nazivom - skupina generala Ajanovića - da se posluže savjetom generala Luburića, da obidju Celje (1101 Slo Celje) i kreću dalje prema Klagenfurtu (1102 Aut Klagenfurt) preko Alpa (1103 Aut Alpe).

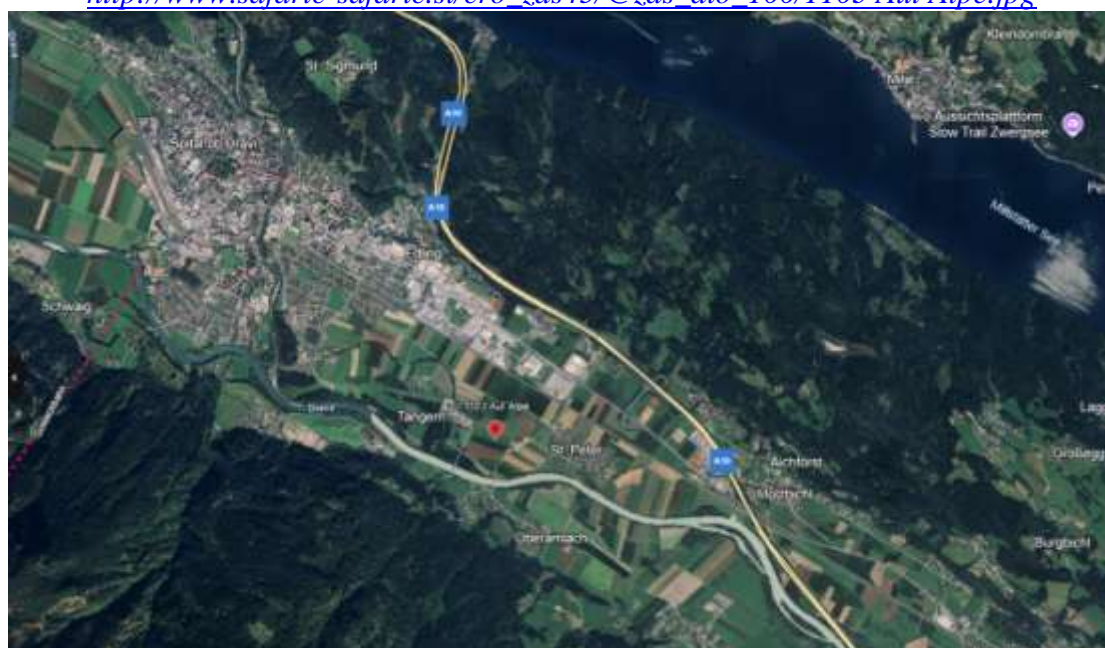
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1101_Slo_Celje.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_100/1102_Aut_Klagenfurt.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_100/1103_Aut_Alpe.jpg

Dne **9. svibnja** poslije podne glavno mnoštvo kretalo se je putovima Šmarje (1104 Slo Šmarje) - Šentjur (1105 Slo Šentjur) i Zidani Most (1106 Slo Zidani Most) - Šmarjeta (1107 Slo Šmarjeta) prema Celju.

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_100/1104_Slo_Smarje.jpg

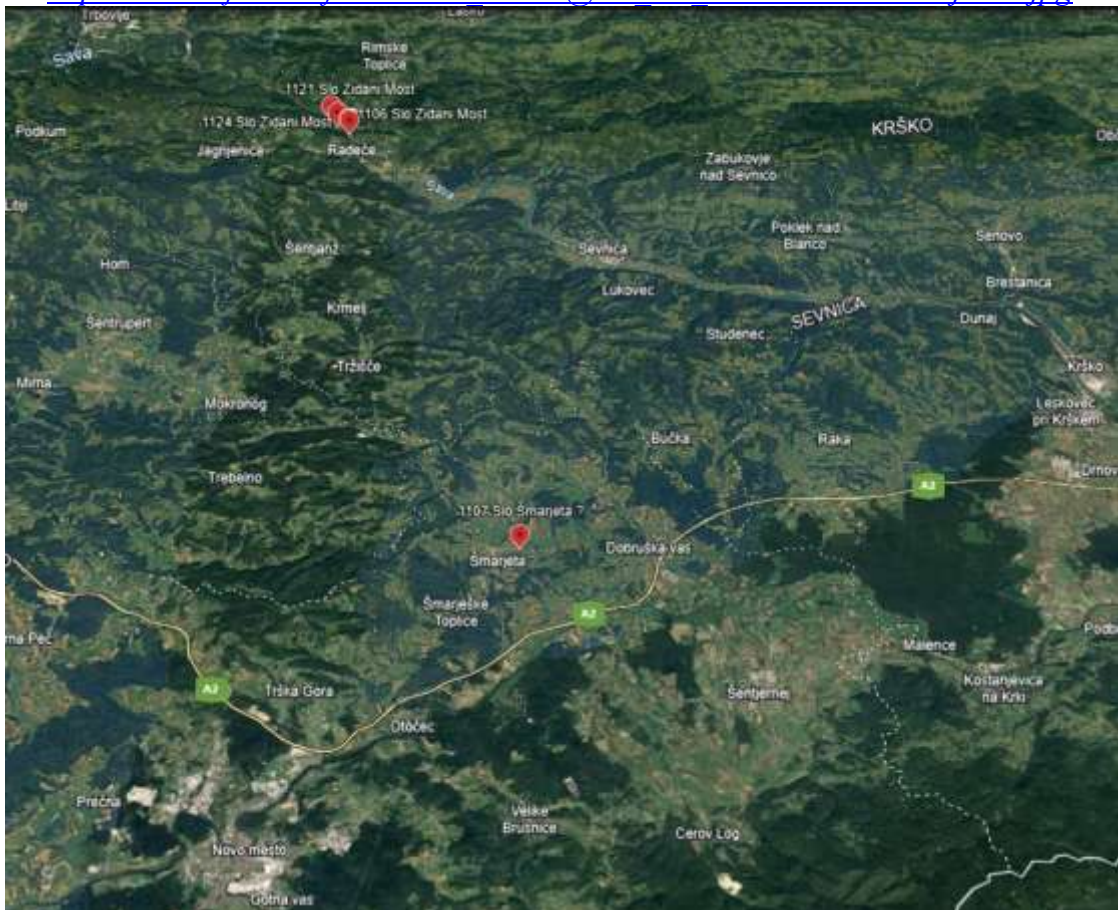
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_100/1105_Slo_Sentjur.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_100/1106_Slo_Zidani_Most.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_100/1107_Slo_Smarjeta_x.jpg

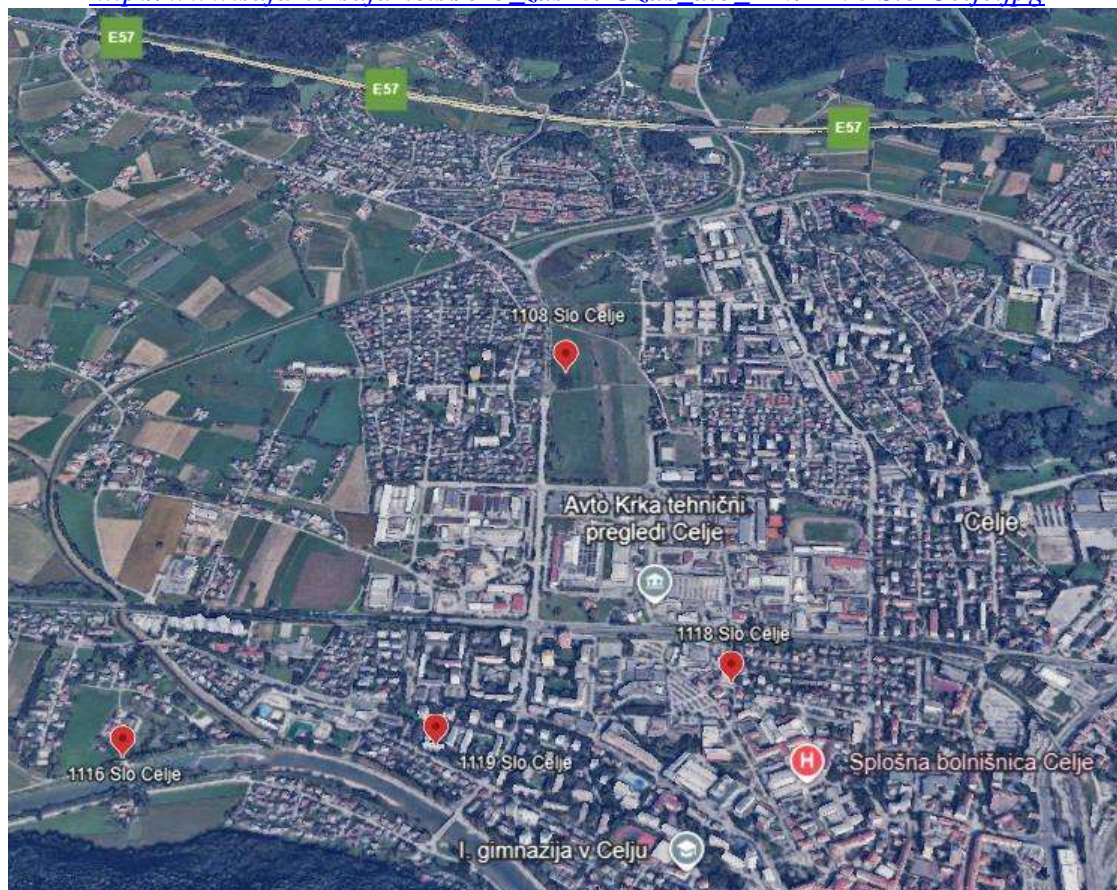

Partizani još **9. svibnja** 1945. nisu bili dovoljno jaki, da hrvatski zbjeg ozbiljnije ugrožavaju u Celju, a niti na cijelom pojasu do austrijske granice nisu još mogli nešto ozbiljnije poduzeti. Oko Celja mogli su samo napadati bokove skupina i osamljene, zalutale slabije dijelove i grupice zaustavljati, razoružavati i, **gdje im je to bilo moguće klati ih**.

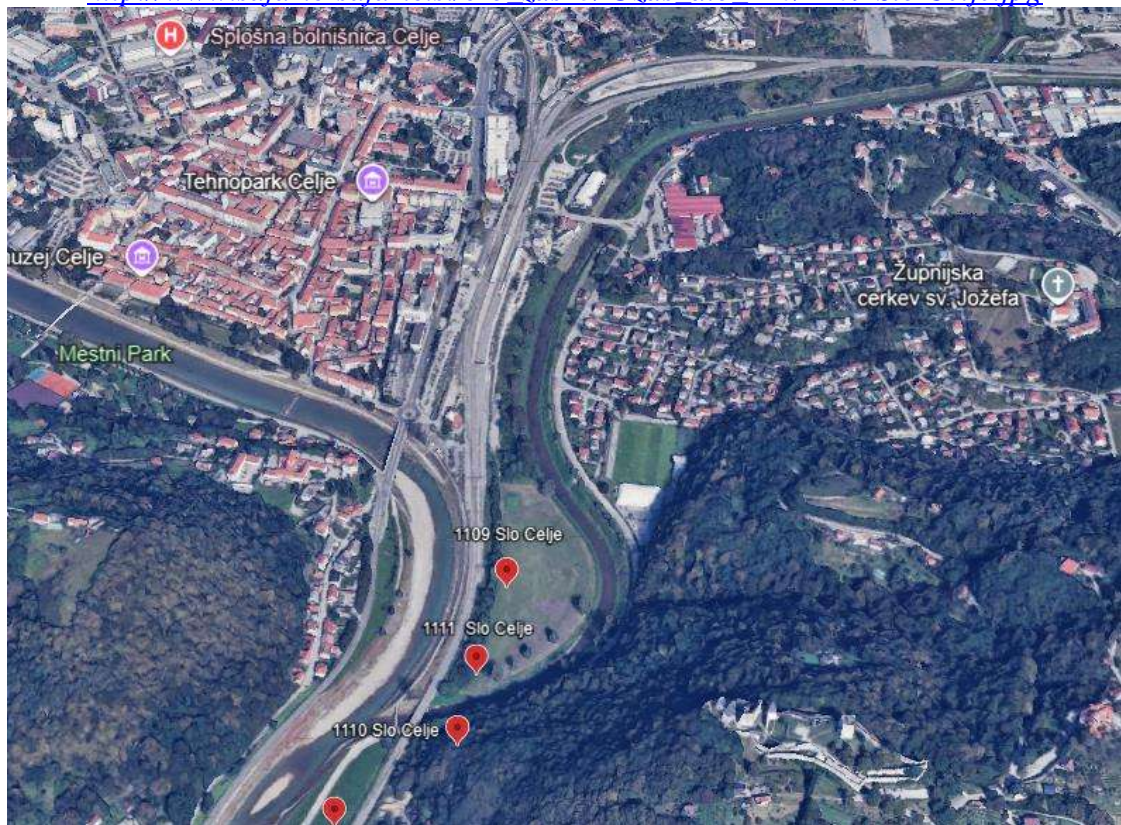
Partizani su bili upravo rastrgani svojim zadatcima toga dana. trebalo im je zadržavati hrvatski zbjeg i slomiti prometno - redarstvenu njemačku organizaciju u Celju (što im je ovog dana već znatno uspjelo), a prije svega zarobiti Nijemce, kako bi se domogli njihovog obilnog ratnog materijala, prije nego bi ga Nijemci inicijativom svojih nižih zapovjedništava uništili. Partizani nisu mogli na sve stići. Rastrgani i preslabi za upustiti se u borbu s Hrvatima, koji su bili na borbu spremni, radije nisu Hrvate ni dirali. Propustili su hrvate, da nesmetano prolaze čak i središtem grada, kad bi slučajno središtem i zagospodarili. Nijemce su hvatali i razoružavali. Ovaj zanimljivi fenomen produžio se i čitav sljedeći dan, dok partizani nisu ojačali. Samo su pozivali na predaju i održavali pregovore u svrhu polaganja oružja i tobožnjeg prolaza dalje poslije toga. Time se niti jedna hrvatska skupina nije dala zavesti.

Njemačka kapitulacija ovoga dana zatekla je najveći dio njemačke balkanske vojske upravo oko Celja (**1108 Slo Celje**) ili u samom Celju, s ogromnim brojem podvoza. U predgrađu Celja (**1109 Slo Celje**) njemački su vojnici na bijegu ostavljali topove, tankove, teška vozila i vagone sa streljivom, od kojeg su partizani nešto digli u zrak, kad bi tuda prolazila hrvatska vojska.

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1108_Slo_Celje.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1109_Slo_Celje.jpg

Odmah po stupanju na snagu bezuvjetne njemačke kapitulacije, njemačke su trupe pokorno obustavile borbu, prepustivši svoje suborce Hrvate samima sebi. Viša zapovjedništva uspostavljala su veze s partizanima, t. j. s partizanskim zapovjedništvima, pod glavnim zapovjedništvom general-pukovnika Loehra. On je čak i dobrovoljno otišao u partizansko zarobljeništvo, **gdje su ga partizani smaknuli (valjda zarobili !?)**. težnja nižih njemačkih zapovjedništava bila je što prije umaknuti pred partizanima na austrijsko područje. Da su Hrvati dali partizanima odlučan otpor, nije isključeno, da viša njemačka zapovjedništva ne bi pristala poduprijeti partizane.

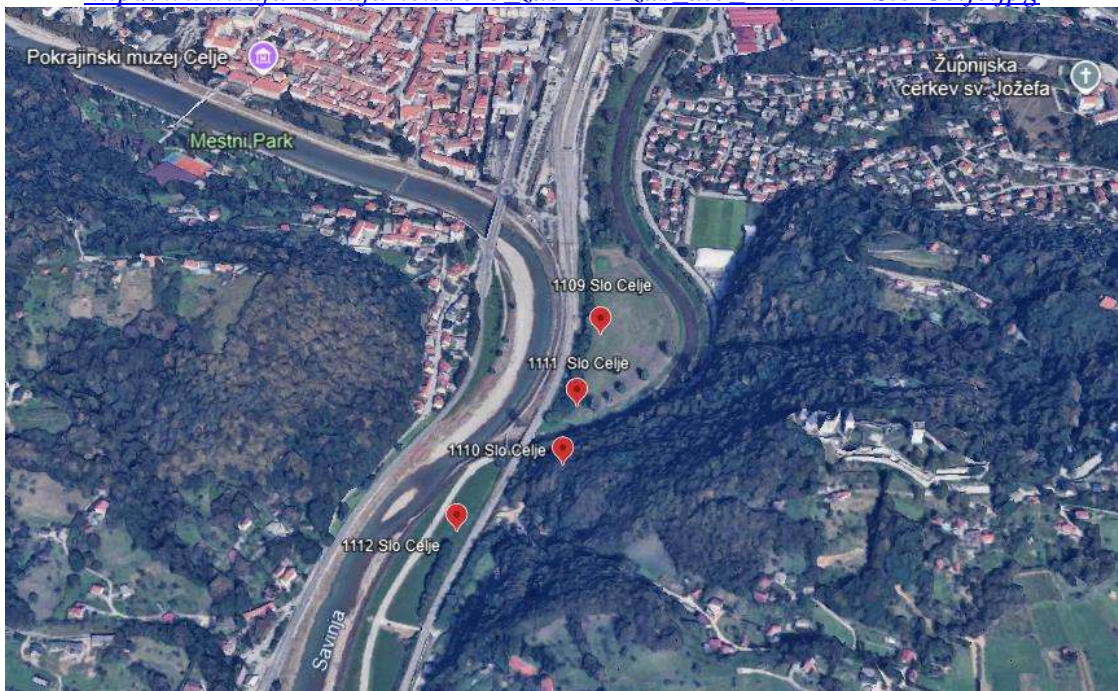
Celjem su se više puta miješale sve tri vojske, natežući se oko poštivanja jačine grupa, te su se onda znale sve i podnositi. Partizani su znali sakupljati ogromne gomile njemačkog oružja i streljiva te preduhitriti Nijemce, da skladišta ne dignu u zrak (**1110 Slo Celje**). **Te gomile koje su stajale na gradskim ulazima i izlazima, znala je onda prolazeća hrvatska vojska partizanima to dizati u zrak.**

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1110_Slo_Celje.jpg

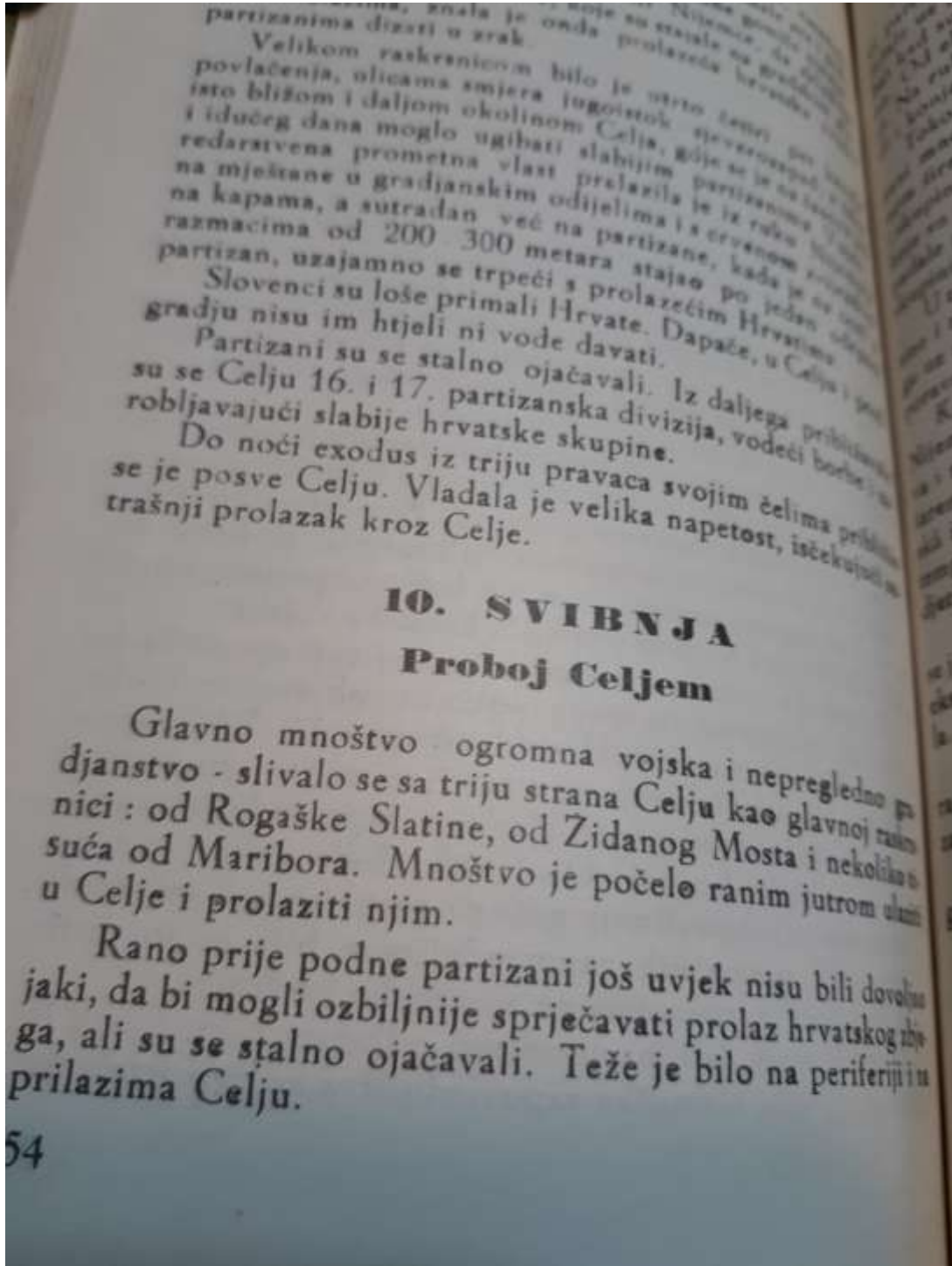
Velikom raskrslom bilo je utrto četiri - pet kanala povlačenja, ulicama smjera jugoistok - sjeverozapad, a tako isto bližom i daljom okolinom Celja (**1111 Slo Celje**), gdje se je na časove još i idućeg dana moglo ugibati slabijim partizanima. Vojnoredarstvena prometna vlast prelazila je iz ruku Nijemaca na mještane u građanskim odijelima i s crvenom zvijezdom na kapama, a sutradan već na partizane, kada je na cestu u razmacima od 200 - 300 metara stajao po jedan odrpani partizan, uzajamno se trpeći s prolaznim Hrvatima.

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1111_Slo_Celje.jpg

Slovinci su loše primali Hrvate. Dapače, u Celju i predgradju nisu im htjeli ni vode dati. partizani su se stalno ojačavali. Iz daljega približavale su se Celju 16 i 17 partizanska divizija, vodeći borbe i zarobljavajući slabije hrvatske skupine.

Do noći exodus iz triju pravaca svojim čelima približio se je posve Celju. Vladala je velika napetost, isključujući sutrašnji prolazak kroz Celje. *(Prilažem sliku stranice 54 kao vjerodostojan izvor iz časopisa DRINA br. 2. 1963., što je šezdeseta godišnjica ovog opisa OD IVAN PLANINE DO BLEIBURGA, što bi se pouzdano moglo zaključiti da je Autor ovog opisa bio očevidac i sudionik mnogih dogodovština o kojima ovdje piše. Mo. Mile Boban 24 veljače 2023.)*

10. S V I B N J A

Proboj Celjem

Glavno mnoštvo - ogromna vojska i nepregledno gradjanstvo - slivalo se sa svih strana Celju (1112 Slo Celje) kao glavnoj raskrsnici: od Rogaške Slatine (1113 Slo Rogaška Slatina), do Zidanog Mosta (1114 Slo Zidani Most) i nekoliko tisuća od Maribora (1115 Slo Maribor), mnoštvo je počelo ranim jutrom ulaziti u Celje (1116 Slo Celje) i prolaziti njim.

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1112_Slo_Celje.jpg

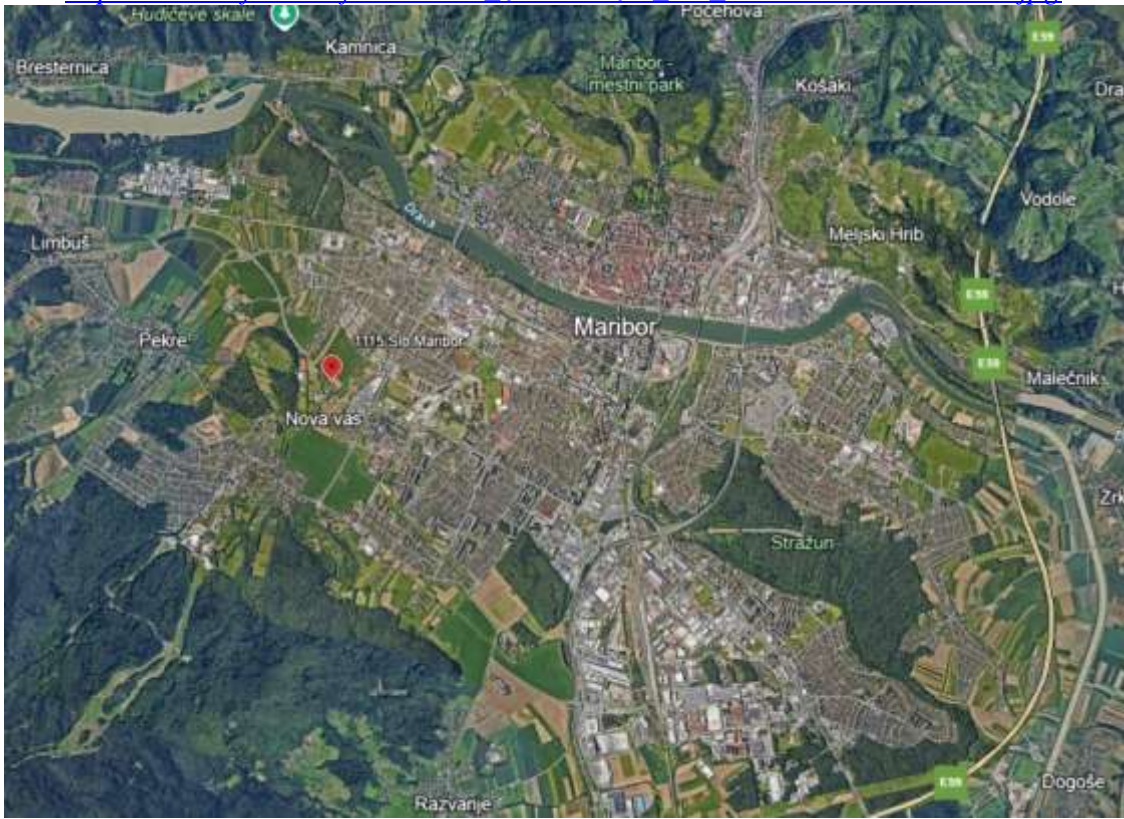
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1113_Slo_Rogaška_Slatina.jpg

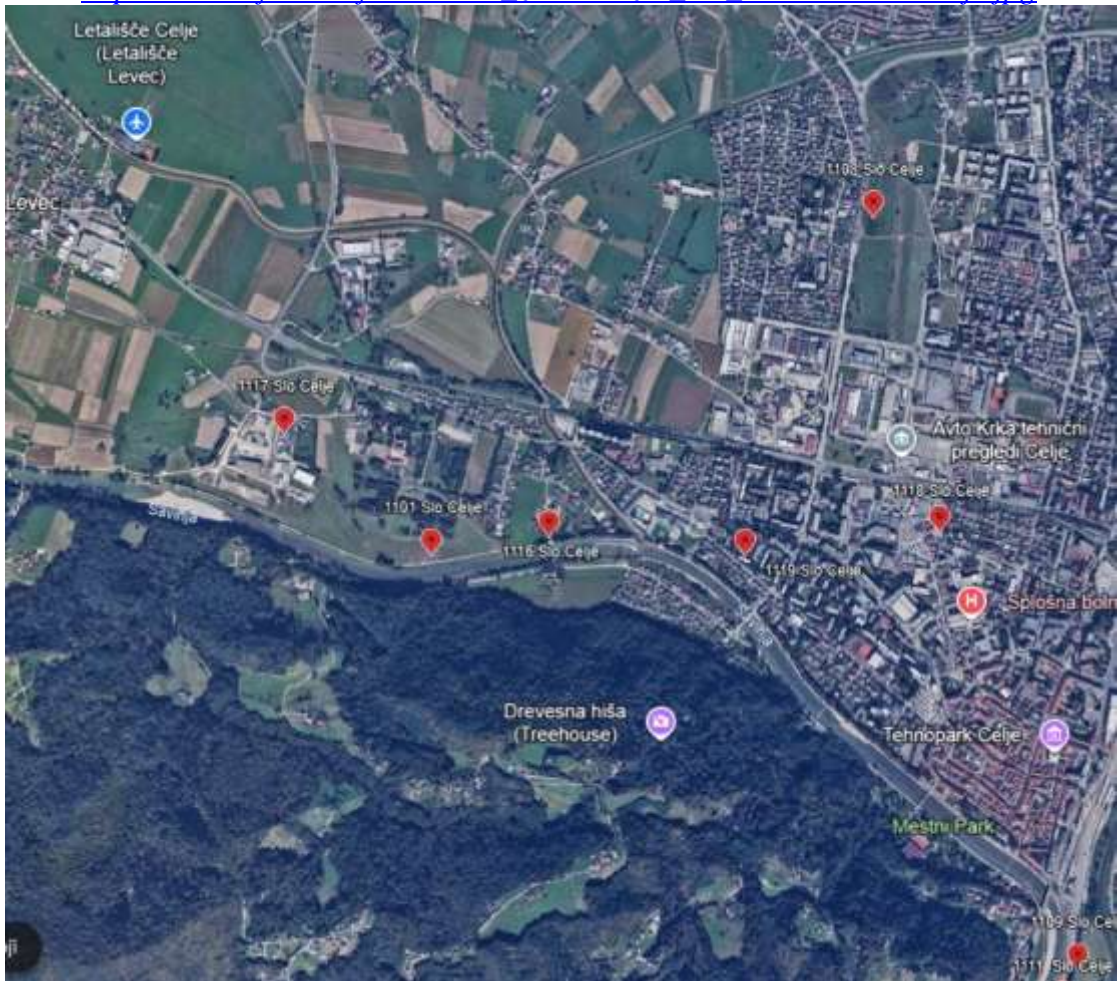
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1114_Slo_Zidani_Most.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1115_Slo_Maribor.jpg

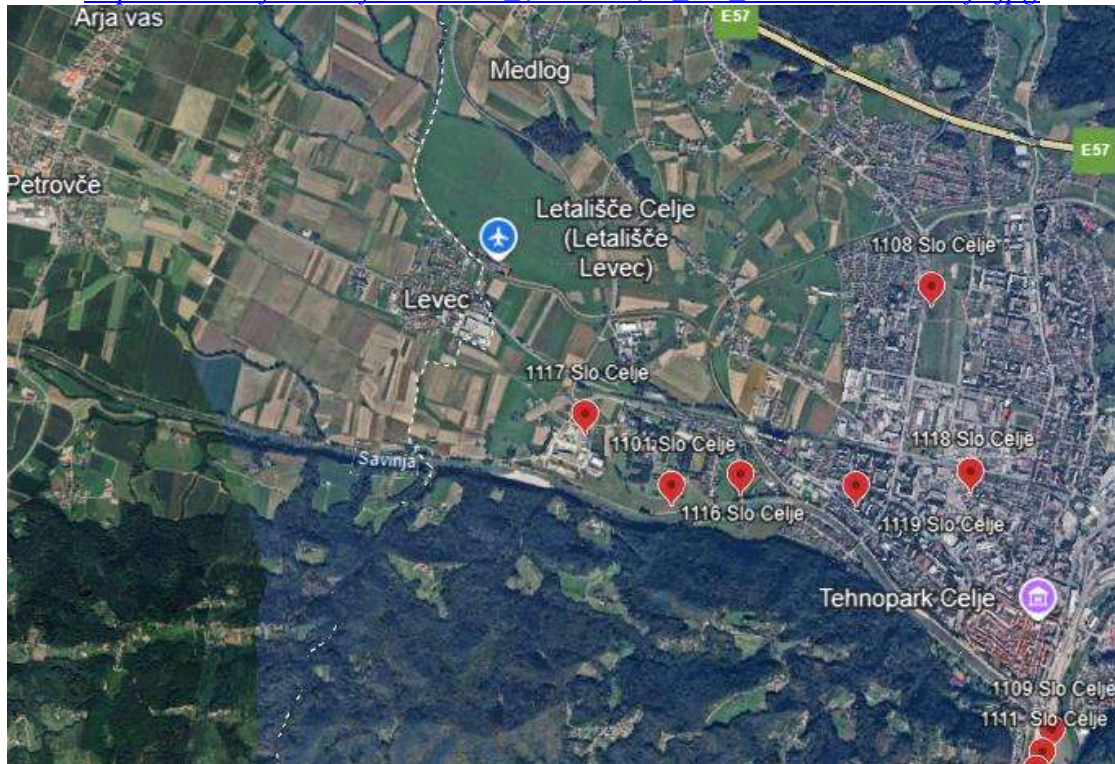
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1116_Slo_Celje.jpg

Rano prije podne partizani još uvijek nisu bili dovoljno jaki, da bi mogli ozbiljno sprječavati prolaz hrvatskog zbjega, ali su se stalno ojačavali. Teže je bilo na periferiji i na prilazima Celju. Na istočnoj periferiji Celja (1117 Slo Celje) još ranije bili su simpatizeri partizana digli u zrak nekoliko hrpa streljiva, koje su ležale uz putove, a na željezničkoj pruzi nekoliko vagona, baš kad su se pokraj njih žurile njemačke i hrvatske skupine. **Od eksplozije izgubili su živote mnogi Hrvati i Nijemci.** Na rubovima putova ostali su ležati mnogo ubijenih ljudi i konja, te razbijenih vagona, kamiona i kola.

Tokom noći i sljedećeg jutra zaposjeli su ojačani partizani mnoge sporedne putove i prilaze Celju na jugoistočnom širem celjskom području, te su mnoge manje družbe i skupinice, koje su se htjele brže probiti, obilazeći Celje ili koje su zaostajale, odnosno udaljavale se od glavnih putova, padale partizanima u klopke. **Uhvaćene manje družbe ili skupinice partizani su obično ubijali.**

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1117_Slo_Celje.jpg

U trenutcima Celje je znalo biti potpuno zakrčeno. Stotine i tisuće kamiona, putničkih samovoza i konjskih zaprega uz mnoštvo ljudi, koji su stalno nadolazili, veoma su usporavali, pa čak i sprječavali prolaz glavnim ulicama.

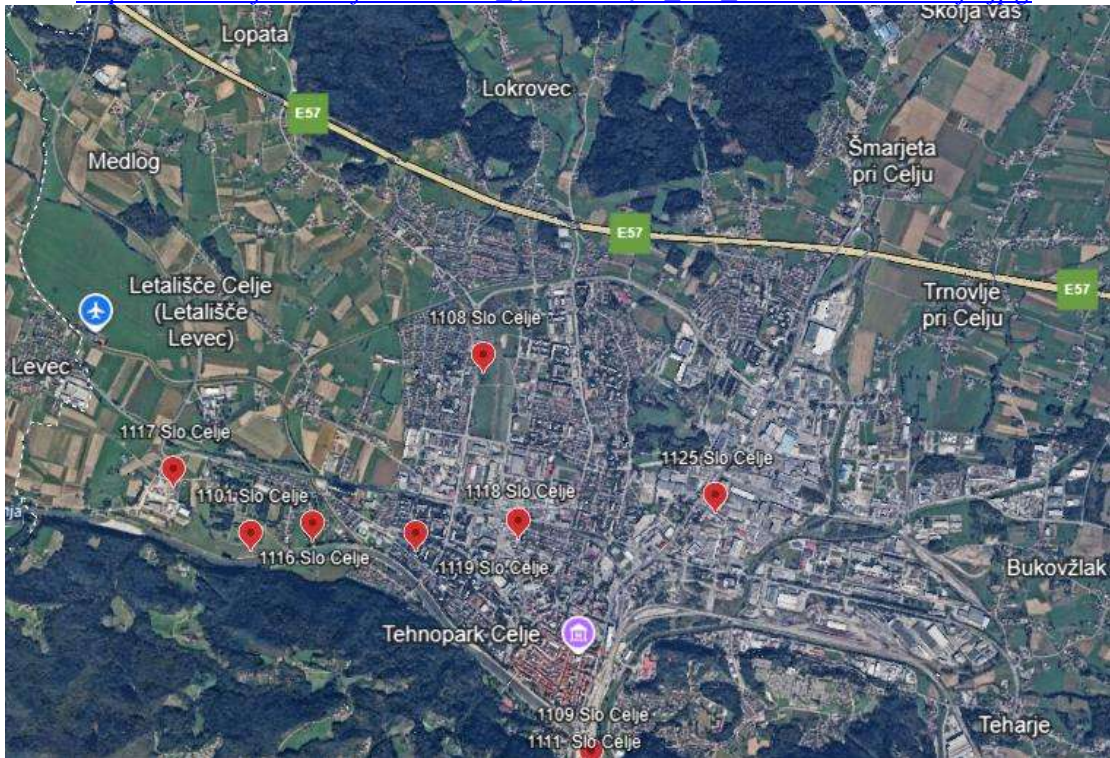
Kada se je uzimalo sva tri čimbenika u skup - Hrvate, Nijemce i partizane - u Celju je ovoga prijepodneva, podneva i ranog poslije podneva bila mješavina - koja je pružala šarenu i potresnu sliku zakrčavanja prometa, kretanja vojska i vozila, ponašanja, trpljenja i netrpjenja, zdvojnosti i tempa, kakvoga se metežnog prizora rijetko gdje moglo vidjeti.

Prevaga vlasti nad glavnom arterijom grada mijenjala se je ovoga dana nekoliko puta. Grad je mirisao po barutu, eksplozivu i dimu gorećeg ratnog materijala, kamiona i kola. I ovog dana bilo je mnogo zaobilaženja Celja, kako radi zakrčenosti putova, tako i radi ugrožavanja po partizanima. tek ih je malo pošlo put grebena Alpa.

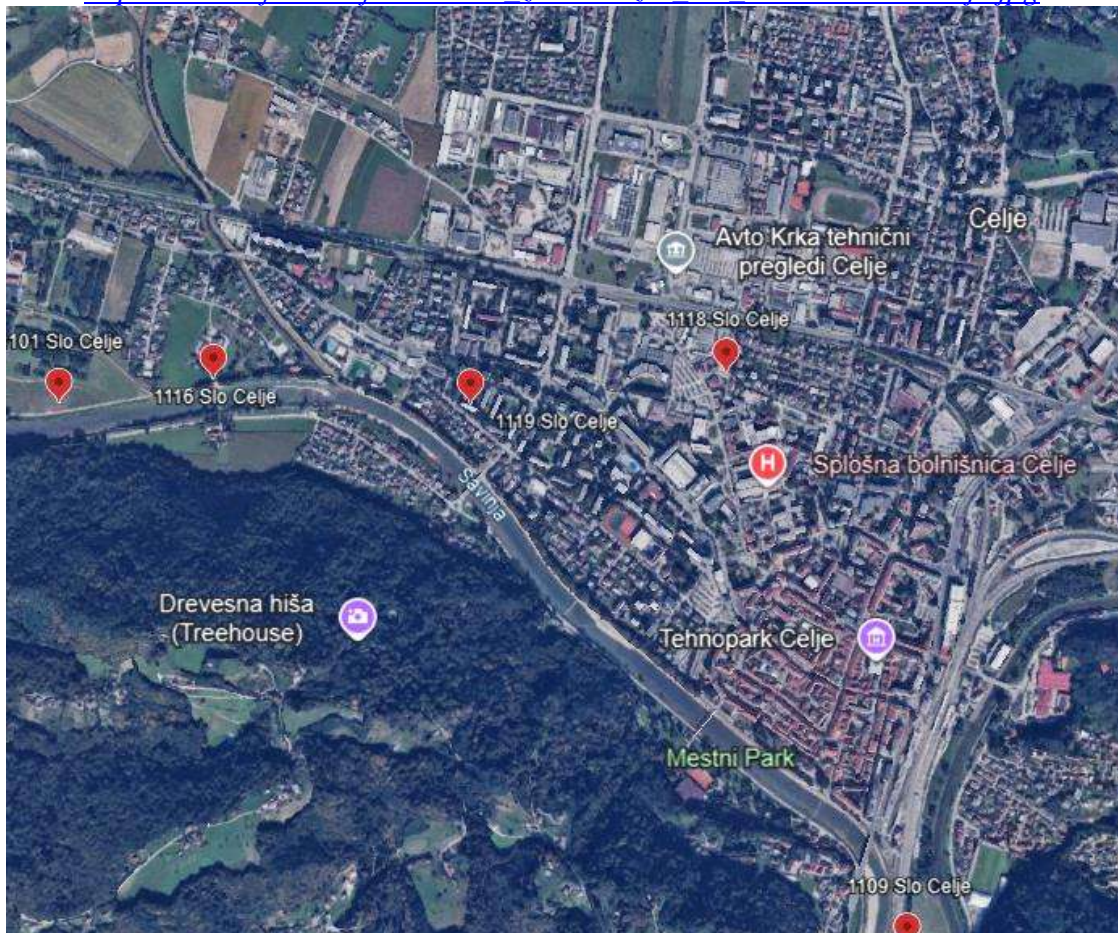
Dio slike hrvatskog exodusa brojčano je izgledao ovog dana:

zalaznica prema Celju i bjegunci	70.000 osoba. (1118 Slo Celje)
glavna skupina - Celje	150.000 osoba. (1119 Slo Celje)

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1118_Slo_Celje.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1119_Slo_Celje.jpg

Razni doticaji i vodjenje pregovora za hrvate su imali svrhu, da se časovito dobije na vremenu, odnosno da se brojčano ojačaju pristizivanjem novih skupina, te onda lakše zastraše partizane.

Partizani su skoro sve skupine pozvali na predaju, ali su sve to i odbijale, pogotovu, kada se je spoznalo kako su partizani bijedni. Neke je zapovjednike ta partizanska drskost toliko razljutila, da su vikali na njih i grdili ih. Čak su se drznuli pozvati na predaju I. Obranbeni Zdrug, koji je bio odlično naoružan i jako dobro sčetan, što je ovaj odbio i otvorio vatru na partizane.

Prošavši Celje, oba kraka glavne skupine - i od Rogaške Slatine ([1120 Slo Rogaška Slatina](#)) i od Zidanog Mosta ([1121 Slo Zidani Most](#)) - slivali su se u jednu veliku skupinu, koja je dalje napredovala put Slovengradca ([1122 Slo Slovenj Gradec](#)) pod zapovjedništvom generala Herenčiča.

Drugi dan njemačke kapitulacije oličavala se je njena vojska masom, a ne formacijom. Vrijedila je samo brojka mnoštva, kojeg bi se u grupi na mjestu ili u pokretu naišlo. Sve neprilike, koje je njihova pokorna kapitulacija donosila ovoga dana u Celje, izazvale su kod Hrvata jezu; i kao marševska zapreka i kao strah, kojeg su Hrvati imali od njihove mekoće prema partizanima.

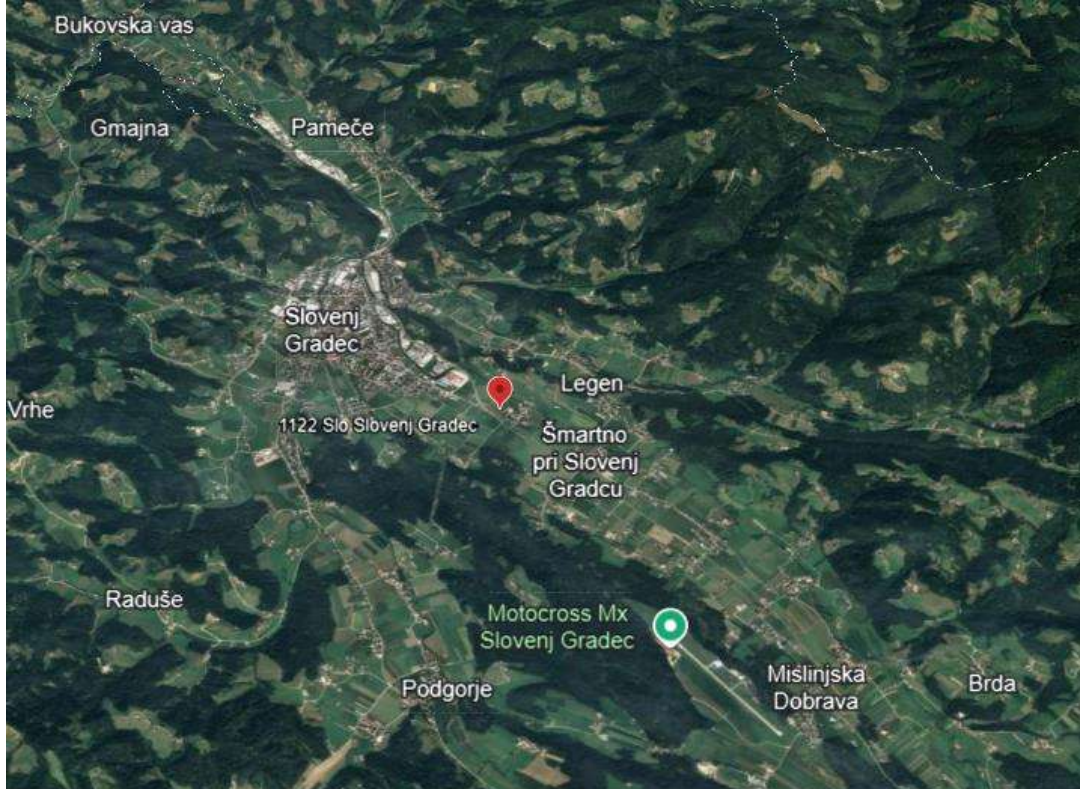
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1120_Slo_Rogaška_Slatina.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1121_Slo_Zidani_Most.jpg

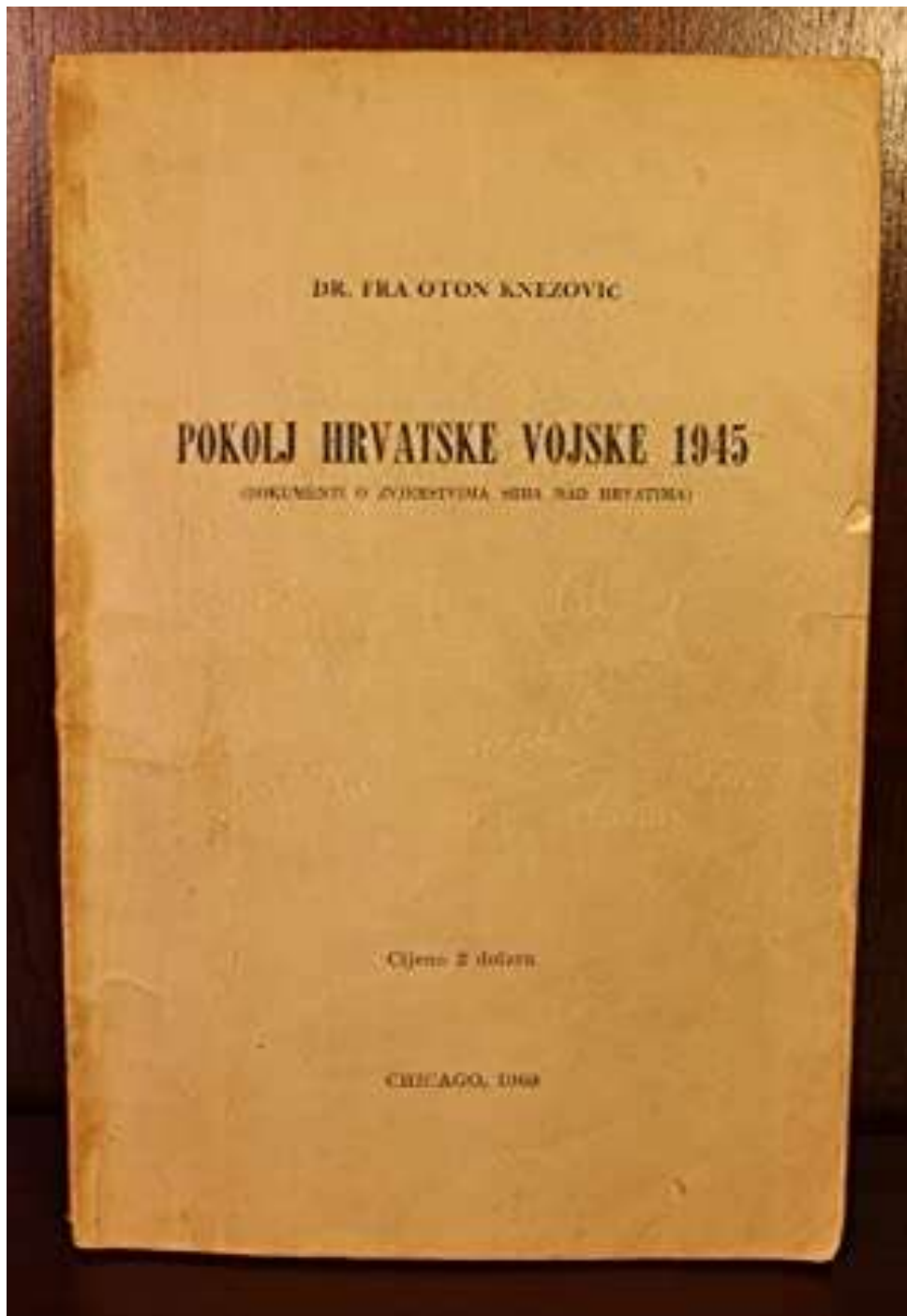
http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1122_Slo_Slovenj_Gradec.jpg

Oko podne bila se je slegla ogromna vojska na zakrećenim putovima i pred samim Celjem. Takodjer je tu bilo i većih čisto građanskih skupina s mnogo žena i djece. Neke su se pak skupine morale odmicati u stranu od glavne arterije u Celju i prolaziti izvan grada, tjerane k tome još nesnosnom žegom i tražeći hladovinu. Na nesreću nigdje nije bilo šćetano, nego se razmililo prema poznanstvima.

Partizani su se ojaćali dalje. Prvih poslijepodnevnih sati već su bile na domaku Celju njihove glavne 16. i 17. divizija, ali koje su još uvijek bile zaposlene s Nijemcima izvan celja. S pristizalim slovenskim i srpskim brigadama potpuno su prošarali Celje. Već su drsko pokušavali sprijećiti prolaz Hrvatima. Predvećer su postigli prevagu u cijelom Celju. U rano poslijepodne još je centrom grada relativno bilo najsigurnije.

Zanimljivo je držanje vojske, što dokazuje jedna satnija domobrana, koja se je odmarala na jednoj livadi. Kad su joj prišli partizani i ocijenili neboraćko raspoloženje domobrana, drsko su zatražili, da polože oružje. Na primjedbu jednog odvažnog vojnika, domobrani nisu odmah položili oružje, a kad je došao njihov zapovjednik - satnik - jednako nije poduzeo nikakve mjere protiv partizana. U to je naišla jedna oveća skupina ustaša "cenaca", pred kojom su partizani umakli. No, kako domobrani nisu htjeli poći s ustašama dalje, bili su odmah po povraćenim partizanima razoružani. ("Pokolj" str.5.). *(Moje je mišljenje da ova rijeć "Pokolj" str. 5.) se odnosi na knjigu Fra. Oton Knezović: "POKOLJ HRVATSKE VOJSKE 1945.", Chicago, 1960. Prilažem sliku knjige, mo. Mile.)*

Slika fra. Oton Knezović (1890-1964), on je pisac gore spomenute knjige kojoj je danas cijena preko 250 dolara. Mo. Mile Boban.

Ovakvi slučajevi ponovili su se na više mjesta.

Na istom pojasu, istočno od Celja odigravala su se kasnije tokom dana razna natezanja, čarkanja i borbe. Mnoge skupine padale su u partizansko zarobljeništvo, po svojim Hrvatska vojska, *mo.*) bile opet oslobođane, da onda opet padnu i konačno ostanu u partizanskim rukama.

Pričuvnu časničku školu, t. j. djake VII. i VIII. razreda srednjih škola, partizani su ih zarobili i odveli. Na jednom sektoru bilo je oslobođeno nekoliko stotina zarobljenih hrvatskih časnika i nekoliko tisuća vojnika. Malo kasnije partizani su opet imali prikupljenih i zarobljenih stotine hrvatskih časnika, a među njima i pukovnika Miju Bzika. ("Hrvatska Tragedija" od Dragutina Došena). **Partizani Šlandrove brigade bili su jako krvožedni. Na jednom mjestu kundecima su umlatili tri domobranska časnika, a na drugom mnogo ih poubijali iz šmajsera.** Manje skupinice odvodili su u podrume obližnjih kuća, a od poslije podne veći broj zarobljenika u vojarnu s lijeve strane na izlasku iz centra Celja, koja je bila puna domobrana, žena i staraca. I u njoj su časnike trpali u podrume. (Iz članka "Strahoviti doživljaji" od P. Štefanića, izišlog u "Hrvatskoj Državi", Munchen, br. 35. iz 1958.). **U noći su zarobljenike upućivali dalje u Teharje (1123 Slo Teharje), gdje su odpočeli klati.** Mnoge mladiće izabrali su za popunu svojih redova.

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1123_Slo_Teharje.jpg

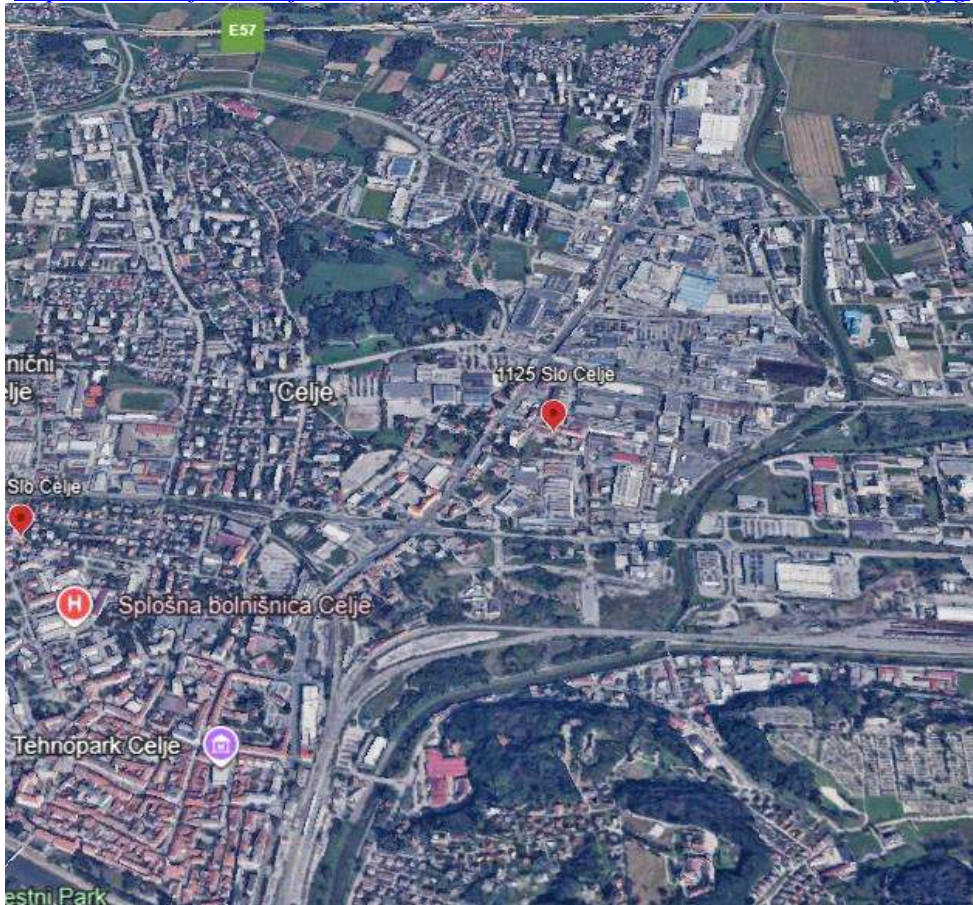
Dok su se natezanja, čarkanja i sukobi prije podne odigrali na ulazu u Celje i na putu do centra i na izlazu iz Celja. Tu su partizani u prvom redu vrebali na motorcikliste i vozila uopće. Krvožedni partizani znali su odmah zgrabiti vozila, **vozače i putnike opljačkati, a mnoge i ubiti**, osobito ako je bilo manje osoba i, još više, ako su bili časnici. Inače su veći broj odvodili. Vozače (*šofere, mo.*) su običavali izdvajati i u svoje svrhe upotrebljavati, jer svojih nisu imali dovoljno za bezbroj vozila, koja su opljačkali.

Poslije podne su se toliko osilili, da su mogli sprječavati prolaz manjim i zaostalim hrvatskim skupinama te ih zarobljavati. Tako je prestao rečeni fenomen, da su partizani čutke propuštali Hrvate. Dalje se nije moglo naprijed samo borbom. Kad je ovakva situacija nastala, baš su bili od Zidanog Mosta ([1124 Slo Zidani Most](#)) prispjeli generali Luburić i Boban, koji su onda sa svojim jedinicama krčili put Celjem ([1125 Slo Celje](#)). Najavila ih je gušća pucnjava i ščekćanje strojnica oko Celja.

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1124_Slo_Zidani_Most.jpg

http://www.safaric-safaric.si/cro_zds45/@zds_dio_110/1125_Slo_Celje.jpg

Nastavlja se opis (12. dio) General Boban. došavši bliže sa